

Εγκώμιο στο βίο και τα θαύματα του Οσίου και Θεοφόρου Θεοσεβίου του Αρσινοΐτη

/ [Πεμπτουσία](#)

Τον ένδοξο Θεοσέβιο, τον συνώνυμο της θεοσέβειας, τον κρυμμένο θησαυρό, τον σπουδαίο πνευματικό ιατρό, του οποίου ή φαρμακαποθήκη είναι γεμάτη φάρμακα από τη θεία Χάρη, το πεντακάθαρο και πολυθαύμαστο πόσιμο νερό της Χάριτος, από το οποίο πολλοί άρρωστοι που έρχονται και πίνουν, απαλλάχτηκαν από την καυστική φλόγα των ασθενειών και απόκτησαν το παυσίπονο φάρμακο της σωματικής οδύνης.

Το ολοκάθαρο φως των τυφλών, αυτόν που ελευθερώνει και απαλλάσσει από την αδύνατη όραση και σαν παυσίπονο κολλύριο προσφέρει στα μάτια τη χάρη που κατοικεί μέσα του, σε όσους τον πλησιάζουν με πίστη και αντί αδύνατη, χαρίζει γρήγορα δυνατή όραση.

Τον τιμωρό των ιερόσυλων και σκληρότατων κλεφτών, στους οποίους έρριξε στα μάτια, όχι θεραπευτικό κολλύριο, άλλα βέλος αντάξιο της σκληρότητάς τους, μέχρι να επιστρέψουν αυτά που ομολόγησαν ότι έκλεψαν.

Διότι τέτοια και πολύ μεγαλύτερα γνωρίζει να πραγματοποιεί η θεία Χάρη διά των δούλων της, για να γνωρίσουν όλοι, ότι η ευσέβεια είναι ισχυρότερη από όλα, και ότι δεν θα κυριαρχήσει ποτέ η κακία στη σοφία, και δεν θα αφήσει ατιμώρητους τους πονηρούς η θεια δίκη, που όλα τα ελέγχει και αποδίδει το δίκαιο.

Επειδή «η ανάμνηση των δικαίων συνοδεύεται πάντοτε από εγκώμιο», ελάτε τον δίκαιο και πανόσιο, τον συνώνυμο της θεοσέβειας Θεοσέβιο, να τον φέρουμε

ανάμεσά μας, και όσο μπορούμε να τον εγκωμιάσουμε, γιατί λέει η Γραφή ότι «η ανάμνηση των δικαίων συνοδεύεται πάντοτε από εγκώμιο» και «η ευλογία του Κυρίου πλούσια κατέρχεται στην κεφαλή του» και «όταν εγκωμιάζεται ο δίκαιος χαίρονται οι λαοί», όχι γιατί ο λόγος του εγκωμιαστού κάνει σπουδαιότερο τον δίκαιο και χαροποιεί τους λαούς, αλλά επειδή όταν τα κατορθώματα και ο θαυμαστός βίος του δίκαιου παρουσιάζονται, χαίρονται πνευματικά όσοι τον ακούουν, και δοξάζουν τον αγαθόδωρο και κριτή των αγώνων Θεό.

Πολλοί παρακινούνται να μιμηθούν πρακτικά το βίο και τα κατορθώματα του δίκαιου. Εκείνα, που ο λόγος περιέγραψε γι' αυτόν, πολλοί φιλάρετοι τα δέχτηκαν μέσα στη ψυχή τους, γύρισαν στα σπίτια τους και προσπάθησαν να εφαρμόσουν όσα άκουσαν, μιμούμενοι, όσο μπορούσαν, το θεϊκό του ζήλο, την καθαρότητα, την πολύ συνετή και αξιοθαύμαστη ζωή, την περιφρόνηση των φθαρτών, τη φροντίδα των άφθαρτων, τη βοήθεια σ' όσους είχαν ανάγκη, τη νηφάλια προσευχή, την προσεκτική ψαλμωδία, την αποξένωση από τα πάθη, την απόκτηση των αρετών, την προσοχή των πέντε αισθήσεων του σώματος, δηλαδή την όραση, την όσφρηση, τη γεύση, την ακοή και την αφή, για τις οποίες χρειάζεται πολλή σπουδή και εγρήγορση σ' όσους θέλουν να σωθούν, ώστε να «μη μπει ο θάνατος από τα παράθυρα» των αισθήσεων, όπως είναι γραμμένο και τους θανατώσει, για να μη μοιχεύσει μέσα του, σύμφωνα με τη θεϊκή φωνή, βλέποντας με εμπάθεια και περιέργεια ξένα ομορφιά και τραυματιστεί από το βέλος της επιθυμίας.

Διότι αυτά και άλλα παρόμοια και δυσκολότερα, αφού κατορθώσει ο δίκαιος, πραγματικά χαίρονται οι λαοί όταν τα ακούουν. Είναι πράγματι μακάριος και πολύ αξιέπαινος εκείνος, που όχι μόνον ακούει, αλλά και μιμείται, όσο μπορεί, τα κατορθώματά του.

Για το σκοπό αυτό γράφοντας, αναφέρουμε τα βραβεία των αγίων, όχι για να αυξήσουμε τη δόξα τους στη Βασιλεία των Ουρανών, αλλά αφού αποσπάσουμε τους εαυτούς μας από την κοσμική μέριμνα και το σκοτάδι των παθών, να τρέξουμε για την πραγματοποίηση της αρετής με τη θεία βοήθεια. Αφού ποθήσουμε, ψάξουμε, βρούμε και βαδίσουμε το δρόμο που οδηγεί στον ουρανό, με τη χάρη του Χριστού, θα φθάσουμε στην αιώνια ζωή.

Αυτόν το δρόμο αφού βάδισε και ο θείος Θεοσέβιος με τους δικούς του, κέρδισε τη συμμετοχή του στο χορό και τη συγκατοίκηση με τους αγίους στον ουρανό. Διότι σήμερα, θεοφιλέστατοι και φιλέορτοι, ο μέγας Θεοσέβιος εγκαταλείποντας τη ζωή προχώρησε σε άλλη πολύ καλύτερη και ευτυχέστερη. Φεύγοντας από εδώ και αφήνοντας την παρούσα ζωή, κατοίκησε εκεί που τον κάλεσαν οι κόποι των έργων του.

Σήμερα, αφού άφησε κατά μέρος το βάρος του σώματος και την απάτη της ζωής, έτρεξε ως γρήγορος δρομέας στις αιώνιες μονές και τις ουράνιες συνάξεις, για να πάρει για τους κόπους, τους μόχθους και τους ιδρώτες του, τις πλουσιοπάροχες ανταμοιβές από τον κριτή των αγώνων Θεό, διότι όπως υποσχέθηκε, θα δοξάσει αυτούς που τον δόξασαν.

Σήμερα, αφού αναχώρησε από την εξορία αυτού του κόσμου, έφθασε χαρούμενος στην αιώνια πατρίδα του, γιατί όλοι είμαστε περαστικοί και πρόσκαιροι, όπως λέει η Γραφή, στην παρούσα ζωή. Και όχι μόνο, όπως λέει η Γραφή, αλλά και όπως η καθημερινή πείρα των πραγμάτων ολοφάνερα μας διδάσκει, ότι βασιλείς, άρχοντες και εξουσιαστές, πλούσιοι και φτωχοί, σοφοί και αγράμματοι, δούλοι και ελεύθεροι, και όλοι ανεξαιρέτως, ως πρόσκαιροι και περαστικοί, φεύγουν απ' αυτή τη ζωή. Και βλέπουμε ότι όλοι μεν φεύγουν, αλλά δεν έχουν τον ίδιο θάνατο· «ο θάνατος των αμαρτωλών είναι κακός και οδυνηρός», γιατί αυτοί που τον βγάζουν από τη ζωή είναι κακοί και σκληροί, και ως κακός που παραδόθηκε στους κακούς, πράγματι κέρδισε κακό τέλος. «Είναι τίμιος, δηλ. άξιος τιμής, από τον Θεό ο θάνατος των αφοσιωμένων σ' αυτόν», γιατί ο τίμιος παραδίδεται στους τίμιους, και αφού μεταφέρθηκε σε τίμιους τόπους, κέρδισε πράγματι και τίμιο τέλος.

Σήμερα, αφού απαλλάχτηκε από την εξορία, έτρεξε χαρούμενος προς τη συνώνυμη με αυτόν θεοσεβέστατη χώρα και πατρίδα. Διότι αφού απελευθερώθηκε από τα δεσμά, απαλλάχτηκε από τη δουλεία, άφησε κάθε λυπηρό, επέστρεψε στον τόπο του σίγουρος και ευφραινόμενος. Και όπως κάποτε ήταν πατρίδα του, το ασήμαντο χωριό Μελάνδρα της Αρσινόης της νήσου Κύπρου, έτσι και τώρα πατρίδα του είναι η άνω Ιερουσαλήμ, η ελεύθερη, η μητέρα των πρωτοτόκων, «που αρχιτέκτονας και δημιουργός της είναι ο Θεός», στην οποία δεν υπάρχει καμία οδύνη, λύπη και στεναγμός, πατέρας δε και μητέρα δεν είναι αυτός ή εκείνη που κατάγονταν από την Μελάνδρα, αλλά ο Πατέρας και Θεός δημιουργός, που βλέπει τα πάντα από τον ουρανό, μητέρα του δε η Εδέμ, που ανέθρεψε τη δική του και τις ψυχές όλων των δικαίων.

Δεν βόσκει τα πατρικά πρόβατα, ούτε διαμοιράζει στα πουλιά το ψωμί του. Αυτό το έκανε στις καθορισμένες ημέρες της νηστείας του, που δεν έτρωγε καθόλου και όταν δεν συναντούσε κάποιον άνθρωπο στα βουνά που έβοσκε τα ζώα, τότε διασκόρπιζε στα πουλιά το ψωμί του. Όταν είχε ανάγκη φαγητού, έτρωγε. Δεν ήταν ασώματος, ώστε να μη χρειάζεται καθόλου τροφή, αλλά έτρωγε τόσο όσο για να ζει και να κάνει όσα οδηγούν στη σωτηρία και για να μην εξασθενήσει από την χωρίς μέτρο νηστεία. Τις ημέρες της νηστείας του, εάν συναντούσε κάποιον που είχε ανάγκη, έδινε σ' αυτόν το ψωμί του, προτιμώντας τη λογική φύση από τα πουλιά· όταν δε, δεν συναντούσε κάποιον, τότε το έδινε σ' αυτά, αποβλέποντας σε

ένα σκοπό, να μη χάσει το κέρδος της νηστείας.

Τώρα δεν βόσκει πρόβατα, ούτε τρέφει όπως πριν τα πουλιά, αλλά επειδή έγινε άριστο πρόβατο του Χριστού, χαίρεται με την ποίμνη Του με τρόπο θεϊκό, και δεν τρέφει πάρα πολλά παράξενα πτηνά, γλυκόφθογγα και καλλίφωνα που κελαηδούν μελωδικά, αλλά τα βλέπει και τα ακούει μέσα στον ευχάριστο παράδεισο του Θεού και ευφραίνεται υπέρμετρα.

Σήμερα, ο θεσπέσιος Θεοσέβιος, μας πρόσφερε σαν πανσεβάσμια τράπεζα την ετήσια και μακαρία του μνήμη, ώστε ως καλοί και πνευματικοί προσκεκλημένοι, θεϊκά να ευφρανθούμε, και αφού με πίστη προσέλθουμε στη θεία χάρη των ιαματικών λειψάνων του, να απολαύσουμε ψυχική και σωματικοί υγεία.

Σήμερα, σαν σχολείο για όλους γεμάτο ωφέλεια, πρόσφερε σε όλους μας ο Θεός, την μνήμη του οσίου Θεοσεβίου, για να διδαχθούμε απ' αυτήν, ότι δεν σώζει ο τόπος, αλλά ο τρόπος με τη βοήθεια του Θεού. Αξιόπιστος μάρτυρας γι' αυτό είναι ο όσιος που τώρα επαινούμε, που αν και ήταν πολύ νέος στην ηλικία και καταγόταν από ένα ασήμαντο χωριό, υποτασσόμενος στον πατέρα και την μητέρα, βόσκοντας πρόβατα και ασχολούμενος με μερικές άλλες βιοτικές φροντίδες, δεν αμέλησε, δεν τον έπεισε η ζωηρή νεότητά του να υποκύψει στις σαρκικές ηδονές, και δεν μπόρεσε να τον παρασύρει η απάτη των φθαρτών και ματαίων πραγμάτων, ούτε υποχώρησε στη ζωή των παθών, για το εύκολο της ηδονής, ούτε εγκατέλειψε την αρετή, για τον κόπο της.

Δεν τον νίκησε η κοιλιοδοουλία, δεν τον απάτησε φιλήδονος λογισμός· δεν τον νίκησε απατηλός έρωτας, δεν τον απάτησε η επιθυμία της φιλοχρηματίας· δεν τον νίκησε η φύση της εμπαθούς σάρκας, δεν τον απάτησε τίποτε εγκόσμιο· δεν τον νίκησε η κενοδοξία, δεν τον απάτησε το πολυτελές ένδυμα. Και από αυτή τη ζωή έβγαλε τους δερμάτινους χιτώνες, κατανίκησε ολοκληρωτικά τα πάθη, ξέφυγε τελείως τον θάνατο, άξια κέρδισε τη ζωή, και είχε το νου του στον ουρανό, αν και βάδιζε στη γη. Από εδώ πέταξε στα ουράνια, αφού αξιώθηκε θεϊκής δυνάμεως, και ούτε η ευκολία της ηδονής επηρέασε τη σταθερότητα της ψυχής του, ούτε η σκληρότητα της αρετής τον φόβισε, αλλά όπως ένας αξιοθαύμαστος και εμπειρότατος κυβερνήτης μέσα σε μεγάλο πέλαγος, τρικυμισμένη θάλασσα, πειρατές και θηρία, με τη βοήθεια του Θεού, με την ανδρεία, την τέχνη και την εμπειρία της θάλασσας, κατευθύνει και σώζει το σκάφος σε λιμάνι σωτηρίας. Έτσι και ο θείος πατέρας Θεοσέβιος έδρασε με θαυμαστό τρόπο και ενώ βρισκόταν μέσα στο πέλαγος (δηλ. των βιοτικών τρικυμιών), των πειρατών (δηλ. των αοράτων εχθρών) και των θηρίων (δηλ. των καταστρεπτικών παθών) και μαζί με νόμιμη σύζυγο, με τρόπο θαυμαστό έσωσε και οδήγησε στο ουράνιο λιμάνι άθραυστο και ανέπαφο με αγνότητα και σωφροσύνη το τίμιο σκάφος του, δηλ. το

σώμα με τη ψυχή. Τώρα συγχορεύει με τους αγγέλους, χαίρεται με τους δίκαιους και ευφραίνεται με τους οσίους, ως ακόλουθος και μιμητής τους, ως πιστός δούλος και εργάτης του αμπελώνα του Χριστού.

Το πολύ αξιοθαύμαστο και πάρα πολύ αξιέπαινο απ' όλα είναι αυτό, ότι αν και συνδέθηκε σε νόμιμο γάμο με γυναίκα παρέμεινε αγνός, και η γυναίκα του ομοίως παρθένος. Φαινομενικά ήσαν σύζυγοι, στην πραγματικότητα όμως ζούσαν σαν αδελφια, ώστε είναι κατάλληλο να πούμε γι' αυτούς τα λόγια που αναφέρει για τη νύμφη το Άσμα Ασμάτων. «Εγώ ανήκω στον αγαπημένο μου αδελφό και εκείνος ανήκει σ' εμένα»· και ο νυμφίος· «πόσο ωραία γίνεσαι» λέει «και πόσο αγαπητή» «αδελφή μου νύμφη»; Αυτά τα λόγια ταιριάζουν για τον Θεοσέβιο και την αδελφή του νύμφη. Δέχθηκε να νυμφευθεί, όχι από φιληδονία, όπως φάνηκε, αλλά για να πραγματοποιήσει δύο καλά, δηλ. την υπακοή στους γονείς και το κατόρθωμα της εγκράτειας, αν και ζούσε με γυναίκα, αφού εγκρατής δεν είναι εκείνος που του λείπει αυτό που επιθυμεί, (γιατί όπως λέγεται: «όταν λείπει ο καρπός, δεν τον επιθυμούμε συχνά»), αλλά είναι αληθινά μεγάλος στον Θεό και αγαπητός στους ανθρώπους εκείνος που εγκρατεύεται, όταν έχει πολλά.

Και το ότι η παρθενία είναι πράγμα αξιοζήλευτο, μεγάλο και αγγελικότατο, είναι φανερό στον καθένα. Από τότε που ο Δεσπότης Χριστός γεννήθηκε με τρόπο ανερμήνευτο από την πάναγνη και πανάμωμη Παρθένο Μαρία και τη διατήρησε μετά τη γέννησή του Παρθένο, με τη χάρη και τη βοήθειά του, πολλοί απέφυγαν το γάμο και κέρδισαν το βραβείο της παρθενίας. Το να μπει κάποιος στο γάμο και να διατηρήσει ακέραιη την παρθενία, είναι μεγάλο και δυσκολοκατόρθωτο, και πολύ λίγοι κέρδισαν το βραβείο, όπως ο μεγάλος Κόνων, που πίστεψε και βαπτίσθηκε στις ημέρες των αγίων Αποστόλων και άκουσε για την εγκράτεια και την παρθενία. Αυτός πείθει με θεϊκά λόγια τη γυναίκα, που μόλις είχε νυμφευθεί, συμφωνούν να διατηρήσουν συνεχή παρθενία και υποκρινόμενοι ως αιτία της ατεκνίας τη στειρότητα, διέφευγαν όλων την προσοχή. Μετά αφού έγινε επίσκοπος, έκανε πολλά θαύματα, αγωνιζόμενος για την αλήθεια, διδάσκοντας το κήρυγμα της σωτηρίας. Στο τέλος στεφανώνεται με το στεφάνι του μαρτυρίου και αναχωρεί στον Κύριο.[...]

Είδατε, αγαπητοί, πόση ωφέλεια μας προξένησε η ενθύμηση της αγνότητας αυτού του οσίου Πατέρα μας Θεοσεβίου; Είδατε, ότι κανένα εμπόδιο δεν μπόρεσε να σταματήσει τον ενάρετο ένθεο ζήλο του; Είδατε, ότι μέχρι τέλους σταθερά και ακλόνητα πραγματοποίησε την αρετή και άξια στεφανώθηκε από το Θεό; Πράγματι, «ο Θεός δεν κάνει διακρίσεις», ούτε απορρίπτει ποτέ αυτούς που τον πιστεύουν, αλλά όσους βρει να αγαπούν και να πράττουν τις εντολές του και να ποθούν την αιώνια ζωή, είτε είναι άσημοι, είτε σπουδαίοι στην καταγωγή, είτε

σοφοί, είτε αγράμματοι, είτε κάτοικοι της πόλεως, είτε του χωριού, είτε ερημίτες, είτε κοινοβιάτες μοναχοί, είτε άνδρες, είτε γυναίκες, είτε δούλοι, είτε ελεύθεροι, δεν τους στερεί τη δική του εύνοια και βοήθεια, αλλά τους χαροποιεί, τους στεφανώνει και τους κάνει θεοειδείς. Άραγε τι θα κάνουμε εμείς, που προβάλλουμε «προφάσεις που δικαιολογούν αμαρτίες» και παραμελούμε τη σωτηρία μας, και δεν μας παρακινεί στην αρετή, ούτε ο φόβος του Θεού, ούτε ο ζήλος της αρετής αγίων ανδρών, αλλά ο ένας προβάλλει τη δυσκολία της ζωής, ο άλλος την ανωμαλία των καταστάσεων και τα αλλεπάλληλα αιφνίδια γεγονότα, άλλος την ασυγκράτητη ορμή της νεότητας και τα παρόμοια με αυτά, και περνούμε τη ζωή μας με αμέλεια, ραθυμία και αμαρτίες; Αν και πολλοί στη ζωή συνάντησαν αυτά τα εμπόδια, δεν σταμάτησαν την πραγματοποίηση της αρετής.

Και επιβεβαιώνει το λόγο μου ο Θεοσέβιος, ο οποίος αν και είχε την ίδια σάρκα με εμάς και ήταν κάτω από τα φυσικά πάθη, δεν νικήθηκε από τις ηδονές, ούτε υποχώρησε στη βία της φύσεως. Αν και είχε νεανική και ζωηρή ηλικία και συνοικούσε με σύζυγο, χαιρόταν με θαυμαστό τρόπο το κάλλος της παρθενίας. Και όπως κάποιος ακούραστος και άριστος γεωργός, γεμάτος από αγαθές ελπίδες, συνεχώς κοπιάζει και κατά τη διάρκεια του χειμώνα καλλιεργεί τα χωράφια και πλούσια σπέρνει, και τον καιρό του θερισμού χαίρεται γιατί γέμισε το αλώνι με τα δεμάτια, έτσι έδρασε και ο θείος Θεοσέβιος. Και τον καιρό, που η σάρκα γίνεται τυραννική, όταν ταλαιπωρείται από τα πάθη της και το διάβολο και επιθυμεί να σπείρει τις έμφυτες ορμές της, τότε περισσότερο ο θείος Θεοσέβιος ζώστηκε στη μέση του τη ζώνη της σωφροσύνης και της αγνότητας και τη σπορά της σάρκας που είπαμε, φρόντιζε να εμποδίσει, και αφού καλλιέργησε με πολύ επιμέλεια το καλό χωράφι, δηλ. την καρδιά του, έσπειρε τα έργα της αρετής και αφού θέρισε δεμάτια γεμάτα καρπό, γέμισε την αγκαλιά του. Και του δόθηκε το μερίδιο της κληρονομιάς των ζώντων από τον Θεό, το χορηγό της ζωής, για να μάθουν απ' αυτό όσοι ζουν, να μη ζουν για τους εαυτούς τους αλλά για τον αίτιο της ζωής, που είναι η πραγματική ζωή και η πηγή της, από τον οποίον πηγάζει με τρόπο θεϊκό η τριαδική πηγή της αληθινής ζωής και που ως ένας Θεός αρδεύει, ποτίζει, καθαρίζει, φωτίζει, συνενώνει και συγκρατεί με ασφάλεια τα πάντα. Απ' αυτόν στεφανώθηκε πλήθος αγίων και ο ένδοξος Θεοσέβιος.

Διότι κακοπάθησε ως κάλος στρατιώτης του παμβασιλέα Χριστού, κατέκοψε στρατιές εχθρικών παθών με το ξίφος της Χάριτος, κατατρόπωσε πλήθος ακοίμητων εχθρών με ουράνια βοήθεια. Αφού ντύθηκε με την πανοπλία που δίνει ο Θεός και πήρε το μαχαίρι του Αγίου Πνεύματος, και φόρεσε την περικεφαλαία της σωτηρίας και σκεπάσθηκε με τον θώρακα της πίστεως, νίκησε ολοκληρωτικά και υπέταξε τους εχθρικούς αντιπάλους· και ως άριστος και ικανός και τροπαιούχος νικητής, πλησιάζει και χαίρεται με το βασιλέα Χριστό, που τον στεφάνωσε, επειδή

τον αγάπησε και αγαπήθηκε απ' αυτόν, πήρε αστείρευτη Χάρη και βρήκε χωρίς να πλανηθεί τη δόξα της αληθινής υποσχέσεώς του. Ποιά είναι αυτή η υπόσχεση; «Εγώ», λέει, «αγαπώ εκείνους, οι οποίοι με αγαπούν, όσοι δε με αναζητούν θα αποκτήσουν χάρη».

Έτσι, λοιπόν, και ο Θεοσέβιος, ως νικητής των παθών και μιμητής των καλών, αφού ευαρέστησε τον Θεό, αποδείχτηκε και στο όνομα και στη πράξη θεοσέβιος. Βόσκοντας στη γη τα πρόβατα του πατέρα του, είχε στον ουρανό τον νου και την επιθυμία. Έβοσκε τα πρόβατα των γονέων, υπακούοντας σ' αυτούς, θεωρώντας όμως τον εαυτόν του πρόβατο του Χριστού, δεν έβλαψε την ευγένεια της ψυχής του, αλλά με νηστείες, προσευχές, συνεχείς αγρυπνίες, φροντίζοντας για την καθαρότητα της ζωής του, αύξησε περισσότερο τον θεϊκό πόθο στη ψυχή του, ακούοντας και βλέποντας ότι «αυτά που βλέπουμε είναι προσωρινά» και «μάτια και ψεύτικα», ότι τρέχουν και χάνονται ακόμα και τα σπουδαιότερα της ζωής, «αυτά δε που δεν βλέπουμε είναι αιώνια» και αληθινά, προς τα οποία αποβλέποντας ρύθμιζε τη ζωή του. Ήταν ικανότατος σε όλα, άκακος, προσεκτικός στα θεία, αυτάρκης στα αναγκαία, πράος, ήπιος, ήρεμος, φιλάρετος, φιλόθεος (το σπουδαιότερο απ' όλα), υπάκουος, ευγενής, ωφέλιμος στους γύρω του, πολύ πρόθυμος σε κάθε πνευματική ή βιοτική εργασία, υπακούοντας στους γονείς του. Τους γονείς εκείνους με τους καλούς απογόνους και τα καλά παιδιά, τον Αρκάδιο και Θεοσέβιο, που ως ένδοξοι καρποί φανερώνουν την ανθηρή και κατάκαρπη μακάρια ρίζα, γιατί και το δένδρο, λέει η Γραφή, αναγνωρίζεται από τον καρπό του και ότι «από καλή ρίζα» προέρχονται καλοί βλαστοί και από καλούς γεωργούς παράγονται καλά γεννήματα.

Ο πατέρας του ονομαζόταν Μιχαήλ και η μητέρα του Άννα. Και οι δύο ήσαν ευσεβείς και φιλόθεοι, φιλάρετοι και φιλόξενοι, καλοσυνάτοι και επιεικείς, εξαιρετικοί στην συμπεριφορά, εξαιρετικότεροι στην αρετή, με οικονομική άνεση, ώστε ούτε να πιέζονται από τη φτώχεια, ούτε να έχουν πολύ πλούτο. Γι' αυτό καταδέχτηκαν το παιδί τους να είναι βοσκός προβάτων. Αυτό δεν θα το δέχονταν, αν είχαν πολύ πλούτο, λόγω της κοινωνικής τους θέσεως. Πλούσιοι στην αρετή και τη συμπεριφορά, με οικονομική άνεση, όπως είπαμε, φοβούμενοι το ότι δύσκολα μπαίνουν στη Βασιλεία του Θεού οι πλούσιοι. Τα δε δύο παιδιά, που αναφέραμε, αφού τα γέννησαν, τα ανέτρεφαν με αγάπη «δίνοντάς τους αγωγή και συμβουλές που εμπνέονται από την πίστη στον Κύριο» και φρόντιζαν να τα μεγαλώνουν σύμφωνα με τη δική τους αρετή και ευγένεια. Και τον μεν Αρκάδιο έστειλαν στη βασιλίδα των πόλεων, την Κωνσταντινούπολη (είτε για μόρφωση ή για άλλο σκοπό, που δεν γνωρίζω για να σας πω), τον δε Θεοσέβιο, ως νεώτερο, κράτησαν στο σπίτι, για τον οποίον μιλήσαμε προηγουμένως.

Όταν μετά από μερικά χρόνια επέστρεψε ο Αρκάδιος, στολισμένος με αρετή, εξυπνάδα και καλοσυνάτους τρόπους, με θέλημα και απόφαση του Θεού, στόλισε τον επισκοπικό θρόνο της πατρίδας του, και στάθηκε ως λυχνάρι πάνω στον λυχνοστάτη, ακτινοβολώντας και φωτίζοντας το λογικό ποίμνιο με το φως της αρετής και της ευσέβειας. Ο Θεοσέβιος είχε κρυμμένο το φως της αρετής, τιμημένος με την αφάνεια αλλά και ξεχασμένος, έχοντας γυναίκα, βόσκοντας πρόβατα και ζώντας περιφρονημένη ζωή. Απομακρυνόταν στο βουνό, που ήταν τρία μίλια μακριά από την πατρίδα του, με τη δικαιολογία να βοσκήσει τα πρόβατα, ενώ στην πραγματικότητα ήθελε ανενόχλητος να προσεύχεται στον Θεό, λόγω της ησυχίας του τόπου. Αφού βρήκε σπήλαιο σ' εκείνο το βουνό, κρυβόταν σ' αυτό, και με δάκρυα, στεναγμούς και αυστηρή νηστεία ανέπεμπε δυνατές προσευχές στο Θεό.

Με αυτό τον τρόπο ζώντας και διαφεύγοντας όλων την προσοχή, για πολλά χρόνια, πληροφορήθηκε από τον Θεό το τέλος της ζωής του. Γι' αυτό μια μέρα, όπως ο πατριάρχης Ιακώβ προσκάλεσε στη πεδιάδα που βρισκόταν με τα πρόβατα τις συζύγους του και τους έλεγε ιδιαιτέρως όσα του είπε ο Θεός και για την αναχώρησή του στην πατρίδα του, έτσι και ο Θεοσέβιος, αφού κάλεσε ιδιαιτέρως τη γυναίκα, με την οποία ζούσε αδελφικά, κάθισε και άρχισε να της λέει: «Εγώ πηγαίνω πιο μακριά για να βοσκήσω τα πρόβατα και πρόκειται να μείνω εκεί για πολύ καιρό. Εσύ δε, αν πρόκειται να μείνεις είτε με τους γονείς μου, είτε με τους γονείς σου, πρόσεχε τον εαυτό σου «ως κόρην οφθαλμού», φρόντισε να φυλάξεις την παρθενία σου άμεμπτη, ώστε αφού στολιστείς ως παρθένος με το στεφάνι της παρθενίας, να συναριθμηθείς με τις παρθένες, όταν έρθει ο καιρός. Είτε κατοικήσεις στη Φιλούσα, το χωριό σου είτε στο δικό μου, να είσαι άγρυπνη και νηφάλια, να προσεύχεσαι και να παρακαλείς τον Θεό, για να σε διαφυλάξει ανέπαφη από τα σκάνδαλα του πονηρού. Μην επιτρέψεις να μολύνουν την καρδιά σου ακάθαρτοι και φιλήδονοι λογισμοί, γιατί αρχή της αμαρτίας είναι η συγκατάθεση στους φιλήδονους λογισμούς, που προέρχονται από φιλήδονη καρδιά. Να έχεις καρδιά και διάθεση γεμάτη συμπάθεια, όσο είναι δυνατόν, σε όσους έχουν ανάγκη και θα σε ανταμείψει ο Κύριος με τη Χάρη και το έλεός του σκεπάζοντας και φυλάσσοντάς σε. Αμήν».

Αυτά λοιπόν αφού είπε, ετοιμάστηκε και αναχώρησε με τα πρόβατα στο όρος μάλλον της προσευχής, πάρα της βοσκής. Αφού πέρασε λίγες ημέρες σ' αυτό, συνομιλώντας για τελευταία φορά με τον Θεό, μπήκε στο σπήλαιο και αφού προσευχήθηκε για πολύ ώρα αναπέμποντας ευχαριστήριες ευχές και ικεσίες, αφού παρακάλεσε για τη σωτηρία του κόσμου και «τη σταθερότητα των αγίων εκκλησιών του Θεού» και είπε στον Κύριο «στα χέρια σου παραδίνω το πνεύμα

μου», κοιμήθηκε. Τελειώνει τη ζωή του στις 12 Οκτωβρίου μέσα στο σπήλαιο, χωρίς να δεχθεί καμιά βοήθεια από κανένα, αλλά αρκέστηκε στη παρηγοριά της θείας Χάριτος και της παρουσίας των αγγέλων, διότι είναι «τίμιος ενώπιον του Κυρίου ο θάνατος των οσίων του».

Βρισκόταν λοιπόν το τίμιο λείψανο χωρίς ανθρώπινη φροντίδα, έχοντας μόνο τη σκέπη του Θεού. Το σκυλάκι, που συνήθως τον ακολουθούσε, ήταν στην είσοδο του σπηλαίου κάνοντας το χρέος του φύλακα. Μετά από λίγες ημέρες πηγαίνοντας εδώ και εκεί στο λόφο, με τα γαυγίσματά του μάζεψε τα πρόβατα και γρήγορα αφού τα οδήγησε στο σπίτι, αμέσως γύρισε στο σπήλαιο. Αυτό δεν το έκανε από μόνο του, αλλά με θαύμα που έκανε ο Θεός, για να δοξάσει τον δούλο του. Όταν αντιλήφθηκαν οι γονείς τον ερχομό των προβάτων χωρίς τον Θεοσέβιο, απορούσαν και τον έψαχναν παντού, αλλά δεν τον εύρισκαν. Έπειτα αφού έστειλαν ανθρώπους στο χωριό Φιλούσα, ζητούσαν πληροφορίες από τα πεθερικά του. Αυτά αφού τους είπαν ότι έχουν να τον δουν πολύ καιρό, στενοχωρήθηκαν και όλοι μαζί, σαν κυνηγοί, βγήκαν σε αναζήτησή του. Αφού περιπλανήθηκαν για τρεις ημέρες εδώ και εκεί χωρίς να βρουν τίποτε, στο τέλος έρχονται και στο βουνό που έβοσκε τα πρόβατα. Αυτούς, όταν τους αντιλήφθηκε το σκυλάκι, γαυγίζοντας όπως συνήθως, τους οδήγησε στον τόπο που βρισκόταν, και αφού μπήκαν στο σπήλαιο βρήκαν κάτω το λείψανο του Αγίου να ευωδιάζει και να έχει τη φρεσκάδα του πρωινού και αμάραντου άνθους. Αφού το αγκάλιασαν και το έλουσαν με δάκρυα, είπαν «θυμήσου μας, δούλε του Θεού, με την ευκαιρία της αγίας κοιμήσεώς σου». Θέλησαν να το μεταφέρουν στο χωριό του και να το κηδεύσουν με αγάπη, δεν μπόρεσαν όμως. Επειδή βράδιασε, έμειναν εκεί. Το ίδιο βράδυ εμφανίζεται σε όνειρο στον πατέρα του και του λέει: «Μη με πάρεις απ' εδώ, αλλά στον τόπο αυτό κήδευσε το σώμα μου, και οικοδόμησε ναό στο όνομά μου, εις δόξαν Θεού». Έτσι έγινε, όπως αποκάλυψε αυτός ο Πανόσιος, κηδεύθηκε δε σ' εκείνο τον τόπο και οικοδομήθηκε ναός στο όνομά του.

Θαύμα σε ένα κωφό και σε κάποιο τυφλό.

Όταν πέρασε λίγος χρόνος περνούσαν στο δρόμο δύο άνθρωποι, που ο ένας ήταν κωφός, που κρατούσε από το χέρι τον άλλον, που ήταν τυφλός. Άκουσε ο τυφλός ωραίες ψαλμωδίες και μελωδικές χαρούμενες φωνές και είπε στον κωφό: «Μακάρι να άκουες, αδελφέ, τις μελωδικές ψαλμωδίες που εγώ ακούω, και μακάρι να έβλεπα κι' εγώ τη μορφή των θαυμαστών μελωδών». Αυτός είπε ότι ακούει αμυδρά και ελάχιστα εκείνη τη ψαλμωδία. Άφησαν τότε το δρόμο και κατευθύνθηκαν προς το μέρος εκείνο ακολουθώντας τον ήχο. Ενώ βάδιζαν, ανοίχθηκαν εντελώς τα αυτιά του κωφού και άκουε καθαρά την εξαίσια και θαυμάσια μελωδία. Όταν έφθασαν στο ναό του Αγίου Θεοσεβίου, δεν είδαν κανένα μελωδό, επειδή ήσαν

άγγελοι που υμνούσαν τον Θεό και με αυτό το θαύμα φανέρωναν τον Άγιο. Γι' αυτό και ο κωφός άκουσε καθαρά και ο τυφλός ανέβλεψε πλήρως. Αφού έμειναν έκπληκτοι με το παράδοξο θαύμα, προσκύνησαν και δόξασαν τον Θεό και τον δούλο του Άγιο Θεοσέβιο.

Για τον ασβέστη

Κάποιος μοναχός που ήλθε από το βυζάντιο, αφού έκτισε δύο κελλιά, έμενε κοντά στο ναό του Αγίου. Σ' αυτόν εμφανίσθηκε τη νύκτα σε όραμα και του είπε: «Σκάψε σ' αυτό τον τόπο και θα βρεις άσβεστη και χρησιμοποίησέ τον, όπως πρέπει». Ο μοναχός νόμισε ότι ήταν φαντασία και ψέμμα αυτό που του είπε. Από περιέργεια όμως και δοκιμαστικά, έσκαψε και βρήκε πολύ ασβέστη, που τον χρησιμοποίησε κατάλληλα, όπως του είπε.

Για τα κοράκια

Ενώ ο ίδιος μοναχός ήταν κάπου απασχολημένος, ένα ζευγάρι από κοράκια ήρθε και έφαγε τα όσπρια και ό,τι άλλο είχε για τη διατροφή του. Όταν ήρθε ο Γέροντας και είδε τη ζημιά των τροφίμων, άρχισε με απλοϊκότητα να αντιδικεί με τον άγιο λέγοντας: «Αφού πολεμούμαι από τα κοράκια και δεν με προστατεύεις, ποιόν άλλον, λοιπόν, προστατεύεις, και γιατί, άγιε να παραμένω εγώ εδώ για σένα;». Αυτά είπε, και ενώ απασχολείτο κάπου, ήρθαν πάλιν, ως συνήθως, τα κοράκια για να φάνε αυτά που υπήρχαν, αμέσως τυφλώθηκαν και έμειναν εκεί. Όταν ήρθε ο Γέροντας και τα είδε σε ελεεινή κατάσταση να πετούν κτυπώντας εδώ και εκεί, χωρίς να βλέπουν, ούτε να μπορούν να πετούν, λυπήθηκε κατάκαρδα, τα σπλαχνίσθηκε τα πήρε στα χέρια του και τα πήγε στον άγιο λέγοντάς του: «Σε ευχαριστώ, άγιε του Θεού, για τη γρήγορη επέμβαση. Και πάλιν προσπίπτοντας, σε παρακαλώ να ακούσεις τον δούλο σου και αφού σπλαχνισθείς, συγχώρησε και χάρισε στα πτηνά αυτά την όραση για να μπορούν να πετούν όπως πριν. Γιατί είναι εύκολο και συνηθισμένο σε σένα πιο πολύ να θεραπεύεις, πάρα να τιμωρείς». Αυτά αφού είπε ο Γέροντας και αφού πήρε λάδι από την κανδήλα του αγίου, άλειψε τα μάτια των πουλιών, τα οποία είδαν όπως πριν. Σε επιβεβαίωση του θαύματος έμειναν εκεί μέχρι τέλους της ζωής τους, πηγαίνοντας για να βρουν το φαγητό τους σε άλλο τόπο και ξαναγύριζαν πάλιν, εις δόξαν Θεού και του δούλου του.

Για το κλειδί και γι' αυτόν που πονούσε το μάτι του.

Όταν κοιμήθηκε ο Γέροντας ο τόπος έμεινε ακατοίκητος, τα κοράκια όμως παρέμειναν εκεί. Μια ημέρα όταν ήρθε κάποιος από την Πάφο, που πονούσε το δεξιό μάτι, βρήκε κλειδωμένο το ναό, ώστε να μην μπορεί να ανοίξει, να προσκυνήσει και να παρακαλέσει τον άγιο για τον πόνο του ματιού του και άρχισε να λυπάται

και να αγωνιά. Τότε ήρθαν τα κοράκια και με κάποιο τρόπο έδειχναν τον τόπο που ήταν κρυμμένο το κλειδί, το οποίο αφού πήρε, άνοιξε, μπήκε στο ναό, προσκύνησε, παρακάλεσε τον άγιο για το μάτι του και αφού θεραπεύθηκε, έφυγε χαρούμενος δοξάζοντας τον Θεό και την γρήγορη και πλούσια χάρη του Αγίου Θεοσεβίου, διότι του δόθηκε μεγάλη χάρη να θεραπεύει τους πόνους των ματιών και τις βλάβες του σώματος αυτών που έρχονταν καθημερινά.

Για τον τυφλό μοναχό.

Κάποιος άλλος τυφλός μοναχός από την Κύπρο, όταν άκουσε ότι ο άγιος έχει θεραπευτική χάρη για όσους δεν βλέπουν καλά, ήρθε στον άγιο παρακαλώντας και υποσχόμενος συγχρόνως, λέγοντας με κλάματα: «Εάν με ελεήσεις, άγιε του Θεού, και μου χαρίσεις το φως μου, θα παραμείνω και θα υπηρετήσω στον άγιο ναό σου μέχρι τέλους της ζωής μου». Αυτά λοιπόν υποσχόμενος και παρακαλώντας με πόνο καρδιάς, έγινε καλά με την επίσκεψη του αγίου και είδε πολύ καλά. Παρέμεινε δε στον άγιο για κάποιο χρόνο. Μετά από διαβολική ενέργεια και αφού έπεσε στο πάθος της ακηδίας, ξέχασε τις υποσχέσεις, άφησε τον τόπο και τον άγιο και πηγαίνοντας στα λεγόμενα Μαυροβούνια κατοίκησε στον ναό του αγίου και ενδόξου μεγαλομάρτυρα Γεωργίου. Στον μοναχό, αφού εμφανίσθηκε σε όραμα ο θείος Θεοσέβιος, του λέει: «Γιατί ήρθες εδώ και αθέτησες τις υποσχέσεις, που μου έδωσες; Εγώ δεν σου θεράπευσα τα μάτια; Εγώ δεν σου έδωσα το φως με τη χάρη που ενεργεί μέσα μου; Κοίταξε τώρα τι έκανες στον εαυτό σου». Αυτά, όταν τα άκουσε, ξύπνησε και ήταν τυφλός, όπως και προηγουμένως. Αφού χρησιμοποίησε κάποιον για οδηγό, επανέρχεται στον άγιο και στις υποσχέσεις του, μετανιώντας και εξομολογούμενος τη λήθη, κατηγορώντας τον εαυτό του για την αμαρτία του. Και αφού παρακάλεσε τον άγιο, μετά από λίγες ημέρες του χάρισε πάλι το φως του και έμεινε εκεί μέχρι τέλους της ζωής του, όπως είχε παλαιότερα υποσχεθεί.

Για τους κλέφτες

Αυτά και άλλα πολλά θαύματα έγιναν από τον άγιο, μερικά παλαιότερα και μερικά πριν λίγα χρόνια. Στις ημέρες μας, κάποιος μοναχός, που ονομαζόταν Λουκάς, αφού ήρθε με μεγάλη πίστη, παρέμεινε περιποιούμενος τον ναό του αγίου. Ξεσήκωσε τότε ο σατανάς από την περιοχή του Ακάμα δύο αγρότες βοσκούς, οι οποίοι αφού ήρθαν, έκλεψαν τα πάντα, όσα βρήκαν, και του μοναχού και του αγίου και ξαναγύρισαν στον τόπο τους.

Η δε θεία δίκη και η χάρις που βρισκόταν μέσα στον άγιο Θεοσέβιο μετά από είκοσι ημέρες, τους φέρνει πίσω με τα μάτια άσπρα σαν το χιόνι, προσπέφτοντας στον άγιο, ζητώντας συγχώρηση και έλεος, χωρίς όμως να ομολογούν την κλοπή, εξαιτίας της οποίας τους βασάνιζε η τύφλωση και ο πόνος των ματιών, αλλά

παρέμεναν κάνοντας ανόητη και χωρίς αποτέλεσμα δέηση. Επειδή δε δεν θεραπεύθηκαν, αλλά ο πόνος περισσότερο αυξανόταν και γινόταν οξύτερος, λέει ο ένας στον άλλο: «Βλέπεις, αδελφέ, πως περισσότερο χειροτερεύει η αρρώστια των ματιών μας· είναι φανερό ότι δεν υπάρχει για μας έλεος, ούτε ελπίδα θεραπείας, εάν δεν ομολογήσουμε την αμαρτία μας και δεν επιστρέψουμε όσα κλέψαμε». Εκείνος όμως, αντί να δεχθεί την αγαθή συμβουλή, τον κατηγορούσε για αφέλεια και ανυπομονησία, λέγοντάς του: «Ό,τι και να πάθουμε, να μην ομολογήσουμε, ούτε να πούμε ότι είμαστε κλέφτες». Ενώ ακόμη τα έλεγε αυτά, βλέπει κάποιον με κοφτερή λόγχη να τον κτυπά στα μάτια, ώστε να γίνεται χειρότερο το βάσανό του. Άρχισε να φωνάζει πολύ δυνατά και να λέει: «Εμείς είμαστε, άγιε του Θεού, που κλέψαμε και θα τα επιστρέψουμε. Μόνο ελέησέ μας και απάλλαξέ μας από το βάσανο». Έτσι λοιπόν, κλαίγοντας και εξομολογούμενοι και υποσχόμενοι να επιστρέψουν τα κλεμμένα, ο ένας, αυτός που έδωσε την αγαθή συμβουλή, θεραπεύθηκε εντελώς· ο άλλος όμως λιγότερο και για λόγους παιδαγωγικούς δεν έβλεπε καθαρά, ώστε δαμαζόμενος και τιμωρούμενος, όπως λέει ο ψαλμός «με χαλινάρι και κημό (ημικυκλικό σιδερένιο έλασμα)» στα σαγόνια και τα μάτια, να σταματήσει την πονηρή εργασία.

Ο δε θείος Θεοσέβιος αφού άφησε τη ζωή, που μοιάζει με σκιά, με θεοσέβεια και τρόπο αξιοθαύμαστο πέρασε σε ζωή χωρίς λύπες· χαίρεται με τρόπο ασύγκριτο φωτιζόμενος και παρηγορούμενος από το ήλιο της δικαιοσύνης, και αφού άφησε το άλογο ποίμνιο και απαλάχθηκε από τους σωματικούς κόπους, ενώθηκε χαιρόμενος με το θείο ποίμνιο του Χριστού και την απόλαυση των αγαθών. Ως αμνός καθαρότατος του καλού ποιμένα, αφού εγκατέλειψε «τα αριστερά» κληρονομεί «τα δεξιά» (σύμφωνα με την παραβολή της κρίσεως), ώστε ως θείος και θεοσέβιος αφού τοποθετήθηκε στα δεξιά του Θεού και αξιώθηκε να ακούσει τη θεία φωνή, που τον καλούσε με τους συμμετέχοντες «στη βασιλεία των ουρανών», σε αθανάτους νυμφώνες, σε απερίγραπτους νυμφικούς θαλάμους, σε αθάνατες σκηνές, στην απόλαυση του παραδείσου, σε δόξα και ευχαρίστηση και ζωή ατέλειωτη.

Αυτήν τη φωνή, μακάρι και όλοι εμείς, συγγραφείς, αναγνώστες, ακροατές και όσοι τελούν την μνήμη του, να ακούσουμε, βασιλέα Χριστέ, και να μπορούμε και να απολαύσουμε τα καλά που ειπώθηκαν, με τις ευχές και τις ικεσίες του οσίου Θεοσεβίου και των συμμετόχων του, ώστε όλοι μαζί χαιρόμενοι με τον Πατέρα και το Άγιο σου Πνεύμα, να δοξάζουμε το πανάγιο όνομά σου, τώρα και τότε και στους ατέλειωτους αιώνες. Αμήν.

(Πηγή: Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, Συγγράμματα τ. Γ', έκδ. Ι. Βασιλικής και Σταυροπηγιακής Μονής Αγ. Νεοφύτου, Πάφος 1999, σ. 262-284, αποσπάσματα.)

Μετάφραση κειμένου: από Α. Χριστοδούλου, Θεολόγο